

Gilles kvinna av Madeleine Bourdouxhe

Passion, makt, kön, förväntan och förtvivlan, en förtätad dramatik samt många stora, starka och - i bokstavig mening - livsfarliga känslor. Så kan man beskriva romanen *Gilles kvinna*. Den har också beskrivits som ett kammerspel, som en klassisk grekisk tragedi där det redan från början står klart att det inte kan gå annat än illa, och som en viktig skildring av kvinnors sexualitet och utsatthet i en värld på mannens villkor. Om man till detta lägger att romanen endast är 120 sidor lång och att dessa 120 sidor är skrivna på ett lättläst, nyansrikt och engagerande språk står det klart att denna bok har alla förutsättningar att väcka intresse och diskussion i skolan!

Kort om innehållet

Romanen utspelas i en liten industristad i 30-talets Belgien. Paret Gilles och Elisa och deras små tvillingdöttrar lever ett enkelt liv där det vardagliga slitet upptar den mesta tiden. För Elisas del är dock allt genomsyrat av en uppslukande kärlek till Gilles. Hon är hans kvinna (på franska, originalspråket, är hon Gilles femme, vilket kan översättas både Gilles kvinna och Gilles hustru)., Kärleken till Gilles är hennes livs innehåll, det som skapar mening i tillvaron.

Men familjeidyllen skärs sönder av en snabbt uppflammande passion mellan Gilles och Victorine, Elisas lillasyster. Elisa kämpar för sin kärlek och sitt äktenskap genom att försöka ge Gilles allt, också när det innebär att försöka hjälpa mannen i hans nya kärleksqual. När till slut kärleken till Gilles utsätts för så stora prövningar att den dör, tappar Elisa sitt *raison d'être*. Hon var Gilles kvinna, och när hon inte är det... finns hon inte. Hon tar sitt liv.

Romanens slut – Elisas självmord

Det avslutande självmordet är på många sätt starkt provocerande, inte minst eftersom Elise lämnar sina två små barn. Jens Nordenhök, som översatt romanen, citerar i sitt efterord Madeleine Bourdouxhe som kommenterat Elisas självmord på följande sätt: ”Det var en heroisk handling. Jag hade gärna velat rädda henne. Men ingen räddning kunde komma utifrån, bara inifrån henne själv. När hon inte längre var någonting (en älskande kvinna) ville hon inte heller leva. Självutplåning i kärlek, det är mer eller mindre alla kvinnors historia”.

När man betänker självmordsstatistiken i Sverige, där unga människor i förskräckande omfattning väljer döden framför ett liv de inte ser några utvägar i, är det ganska naturligt att känna en viss betänksamhet inför att läsa *Gilles kvinna*. Hur kan/ska man diskutera Elisas självmord? Det går nog inte att ge ett generalrecept till detta – men man måste vara beredd att lyfta frågor om självmord om man väljer att läsa denna roman. Men just detta ÄR ett viktigt område att närma sig i samtal i skolan, för suicidpreventionens skull! Elisa ser inga utvägar – men vi som läsare kan se det hon inte förmår, och därför tala om möjligheter utanför hennes synfält.

Teman att diskutera efter avslutad läsning

Trots sitt ringa omfång kan *Gilles kvinna* ge upphov till diskussion kring många olika teman.

Makt

Spelet mellan de tre huvudpersonerna i boken handlar mycket om makt. Vem har makt över vem? Vilken slags makt är det som respektive person har? Är Gilles medveten om sin makt över

Elisa? Är Victorine medveten om sin makt över Gilles? Vad kan bryta/förändra maktbalansen i relationerna?

Sexualitet

Sexualiteten spelar stor roll i boken. Hur beskrivs Elisas sexualitet? Gilles? Victorines? Fundera över hur texten kan ha uppfattas när den gavs ut på 30-talet? Finns det sådant i beskrivningen av/inställningen till sexualitet som känns aktuellt nu? Vad i så fall? Finns det sådant som känns helt förlegat? Vad i så fall?

Familj

Gilles kvinna är en roman som nästan helt håller sig ”inom familjen”. Vilka olika slags familjerelationer beskrivs? Vilken bild får man av Elisas uppväxt? Av förhållandet mellan systrarna som små, och föräldrarnas förväntningar och förhoppningar? Hur ser relationerna ut inom Elisas ursprungsfamilj när hon blivit vuxen? Hur ska man förstå Elisas förhållande till sina egna barn? Hur ser Gilles förhållande till barnen ut? Vilken roll spelar familjen i romanen – vilken roll spelar familjen i dag?

Elisas liv och livsvillkor

Vem är Elisa? Hur har hennes självbild byggts upp? Finns det ”blinda fläckar” hos henne, saker hon inte känner till om sig själv men som vi som läsare förstår? Vad i så fall? Går det att reda ut åtminstone till en del vad i Elisas liv som beror på henne själv och hennes egna val, och vad som kan bero på yttre strukturer som hon inte själv råår över – sådant som handlar om vilka yttre förväntningar som läggs på storsystrar, hustrur, mödrar, älskarinnor... Finns det tillfällen när man skulle vilja ge sig in i historien och få Elisa att handla annorlunda? När i så fall, och hur skulle hon ha gjort stället? Varför gör hon inte så som du skulle ha velat? Finns Elisas motsvarighet i dag? Var och när i så fall?

Berättarteknik och språk

Bourouxhe växlar genom hela romanen mellan att berätta i imperfekt och i presens. Varför gör hon det tror du? Hur påverkar det din läsning? Finns det enstaka formuleringar eller passager i texten som du tycker är särskilt intressanta eller uttrycksfulla? Vilka i så fall, och varför?